

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

z 27. novembra 2007*

Vo veci C-435/06,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 234 ES, podaný rozhodnutím Korkein hallinto-oikeus (Fínsko) z 13. októbra 2006 a doručený Súdnemu dvoru 17. októbra 2006, ktorý súvisí s konaním:

C,

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda V. Skouris, predsedovia komôr P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas a A. Tizzano, sudcovia R. Schintgen, J. N. Cunha Rodrigues (spravodajca), R. Silva de Lapuerta, J.-C. Bonichot, T. von Danwitz a A. Arabadjiev,

generálna advokátka: J. Kokott,
tajomník: R. Grass,

* Jazyk konania: fínčina.

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— C, v zastúpení: M. Fredman, asianajaja,

— fínska vláda, v zastúpení: A. Guimaraes-Purokoski, splnomocnená zástupkyňa,

— nemecká vláda, v zastúpení: M. Lumma, splnomocnený zástupca,

— francúzska vláda, v zastúpení: G. de Bergues a A.-L. During, splnomocnení zástupcovia,

— holandská vláda, v zastúpení: H. G. Sevenster, splnomocnená zástupkyňa,

— slovenská vláda, v zastúpení: J. Čorba, splnomocnený zástupca,

— švédka vláda, v zastúpení: A. Kruse, splnomocnený zástupca,

— Komisia Európskych spoločností, v zastúpení: M. Wilderspin a P. Aalto, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 20. septembra 2007,

vyhlásil tento

Rozsudok

- ¹ Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000 (Ú. v. EÚ L 338. s. 1; Mim. vyd. 019/006, s. 243), zmeneného a doplneného nariadením Rady (ES) č. 2116/2004 z 2. decembra 2004 (Ú. v. EÚ L 367, s. 1, ďalej len „nariadenie č. 2201/2003“).
- ² Tento návrh bol podaný v rámci odvolania, ktoré podala pani C, matka detí A a B, proti rozhodnutiu Oulun hallinto-oikeus [správneho súdu v Oulu (Fínsko)], ktorým bolo potvrdené rozhodnutie fínskej polície nariaďujúce vrátenie týchto detí švédskym orgánom.

Právny rámec

Právo Spoločenstva

- 3 Spoločné vyhlásenie o severskej spolupráci č. 28, pripojené k Záverečnému aktu k Zmluve o podmienkach pristúpenia Rakúskej republiky, Fínskej republiky a Švédskeho kráľovstva, a o úpravách zmlúv, na ktorých je založená Európska únia (Ú. v. ES C 241, s. 21, a Ú. v. ES L 1, 1995, s. 1), stanovuje:

„Zmluvné strany zaznamenávajú, že Švédsko, Fínsko a Nórsko majú ako členovia Európskej únie v úmysle pokračovať v plnom súlade s právom spoločenstva a inými ustanoveniami Zmluvy o Európskej únii v severskej spolupráci medzi sebou navzájom, ako aj s inými krajinami a územiami.“

- 4 Piate odôvodnenie nariadenia č. 2201/2003 znie takto:

„S cieľom zabezpečiť rovnosť pre všetky deti, toto nariadenie sa vzťahuje na všetky rozhodnutia o rodičovských právach a povinnostiach, vrátane opatrení na ochranu dieťaťa, nezávisle na konaniach v manželských veciach.“

5 Článok 1 tohto nariadenia stanovuje:

„1. Toto nariadenie sa uplatňuje bez ohľadu na povahu súdu v občianskych veciach, ktoré sa vzťahujú na:

...

b) nadobúdanie, výkon, prenesenie, obmedzenie alebo odňatie rodičovských práv a povinností.

2. Záležitosti uvedené v odseku 1 písm. b) sa môžu týkať najmä:

a) opatrovníckeho práva a práva styku s dieťaťom;

...

d) umiestnenia dieťaťa do pestúnskej starostlivosti alebo do zariadenia starostlivosti o dieťa...

...“

6 Podľa znenia článku 2 nariadenia č. 2201/2003:

„Na účely tohto nariadenia:

1. pojem ‚súd‘ označuje všetky orgány v členských štátoch s právomocou vo veciach, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti tohto nariadenia podľa článku 1;

...

4. pojem ‚rozsudok‘ označuje rozvod, rozluku alebo anulovanie manželstva, ako aj rozsudok týkajúci sa rodičovských práv a povinností vydaný súdom členského štátu bez ohľadu na to, ako sa rozsudok označuje, vrátane uznesenia, príkazu alebo rozhodnutia;

...

7. pojem ‚rodičovské práva a povinnosti‘ označuje všetky práva a povinnosti týkajúce sa osoby alebo majetku dieťaťa, ktoré nadobudla fyzická osoba alebo právnická osoba rozsudkom, zo zákona alebo na základe dohody, ktorá má právne účinky. Tento pojem zahŕňa opatrovnícke právo a právo styku s dieťaťom;

...

9. pojem ‚opatrovnícke právo‘ zahŕňa práva a povinnosti súvisiace s osobnou starostlivosťou o dieťa, najmä právo určiť miesto pobytu dieťaťa...“

7 Článok 8 ods. 1 tohto nariadenia stanovuje:

„Súdy členského štátu majú právomoc vo veciach rodičovských práv a povinností k dieťaťu, ktoré má obvyklý pobyt v tomto členskom štáte v čase začatia konania.“

8 Podľa článku 16 ods. 1 písm. a) predmetného nariadenia:

„Konanie na súde sa považuje za začaté:

a) momentom podania písomnosti, ktorou sa začína konanie, alebo rovnocennej písomnosti na súde, za predpokladu, že navrhovateľ neopomenul následne prijať kroky, ktoré musel prijať, aby zabezpečil doručenie písomnosti odporcovi.“

9 Článok 59 nariadenia č. 2201/2003 znie takto:

„1. S výhradou ustanovení článkov 60, 63, 64 a odseku 2 tohto článku, toto nariadenie v členských štátoch nahrádza dohovory platné v čase nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia, ktoré boli uzavreté medzi dvomi alebo viacerými členskými štátmi a upravujú otázky, na ktoré sa vzťahuje toto nariadenie.

2. a) Fínsko a Švédsko môžu vyhlásiť, že Dohovor zo 6. februára 1931 medzi Dánskom, Fínskom, Islandom, Nórskom a Švédskom, obsahujúci ustanovenia medzinárodného práva súkromného o manželstve, osvojení a poručníctve, spolu s jeho záverečným protokolom sa uplatňujú v celom rozsahu alebo čiastočne v ich vzájomných vzťahoch namiesto tohto nariadenia. Takéto vyhlásenia sa pripoja k tomuto nariadeniu a uverejnia v *Úradnom vestníku Európskej únie*. Tieto členské štáty ich môžu kedykoľvek úplne alebo čiastočne odvolať...

...“

10 Podľa článku 64 tohto nariadenia:

„1. Ustanovenia tohto nariadenia sa vzťahujú len na konania začaté, písomnosti úradne vyhotovené alebo zaregistrované ako verejné listiny a na dohody uzatvorené účastníkmi po dni začatia jeho uplatňovania podľa článku 72.

2. Rozsudky vydané po dni začatia uplatňovania tohto nariadenia v konaniach, ktoré sa začali pred týmto dňom, ale po dni nadobudnutia účinnosti nariadenia (ES) č. 1347/2000 [nariadenie Rady (ES) č. 1347/2000 z 29. mája 2000 o právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností k spoločným deťom manželov (Ú. v. ES L 160, s. 19; Mim. vyd. 19/001, s. 209)], sa uznávajú a vykonávajú podľa ustanovení kapitoly III tohto nariadenia, ak sa právomoc založila na kritériách, ktoré sú v súlade s kritériami upravenými v kapitole II, alebo v nariadení... č. 1347/2000, alebo v dohovore platnom medzi členským štátom pôvodu a dožiadaným členským štátom v čase začatia konania.

...“

- 11 Podľa svojho článku 72 nariadenie č. 2201/2003 nadobúda účinnosť 1. augusta 2004 a uplatňuje sa od 1. marca 2005, s výnimkou článkov 67, 68, 69 a 70, ktoré sa uplatňujú od 1. augusta 2004.

Vnútroštátne právne predpisy

- 12 Švédsky zákon o osobitných ustanoveniach na ochranu mládeže (lag med särskilda bestämmelser om vård av unga, SFS 1990, č. 52) stanovuje opatrenia na ochranu detí, ako je prevzatie a umiestnenie do starostlivosti proti vôli rodičov. Pokiaľ je ohrozené zdravie alebo vývoj dieťaťa, obecný výbor pre sociálne veci môže požiadať länsrätt (okresný správny súd) o prijatie primeraných opatrení. V naliehavom prípade môže tieto opatrenia dočasne nariadiť samotný uvedený výbor, pod podmienkou ich potvrdenia zo strany länsrätt.

- 13 V zmysle článku 1 ods. 1 fínskeho zákona o vydávaní osôb na Island, do Nórska, Švédska alebo Dánska na výkon rozhodnutia o starostlivosti alebo o liečbe [laki huoltoai tai hoitoa koskevan päätöksen täytäntöönpanoa varten tapahtuvasta luovuttamisesta Islantiin, Norjaan, Ruotsiin tai Tanskaan (761/1970), ďalej len „zákon 761/1970“] osoba, ktorej sa týka opatrenie prevzatia do starostlivosti alebo liečby, nariadené rozhodnutím islandských, nórskeých, švédskeých alebo dánskeých orgánov, môže byť na návrh podaný s cieľom vykonania takéhoto rozhodnutia vydaná Fínskou republikou do príslušného štátu.

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 14 Výbor pre sociálne veci mesta L (Švédsko) rozhodnutím z 23. februára 2005 nariadil okamžité prevzatie maloletých detí A a B, ktoré bývali v tomto meste, s cieľom ich umiestnenia do pestúnskej starostlivosti. Obe deti, A narodené v roku 2001 a B, narodené v roku 1999, majú fínske štátne občianstvo a A má tiež švédske štátne občianstvo.
- 15 Pani C sa spolu s deťmi A a B presťahovala 1. marca 2005 do Fínska. Svoje presťahovanie do tohto členského štátu deklarovala 2. marca 2005. Fínske orgány zaznamenali tento nový pobyt 10. marca 2005, s účinnosťou k 1. marcu 2005.
- 16 Länsrätten i K län [okresný správny súd v K (Švédsko)], ktorý v tejto súvislosti začal konať 25. februára 2005, potvrdil 3. marca 2005 rozhodnutie výboru pre sociálne veci mesta L. Švédske právo stanovuje toto konanie o súdnom potvrdení vo všetkých prípadoch, keď k prevzatíu dieťaťa do starostlivosti došlo bez súhlasu rodičov.

- 17 Kamarrätten i M [odvolací správný súd v M (Švédsko)] zamietol odvolanie, ktoré podala pani C proti rozhodnutiu länsrätten i K län, prijímúc záver, že vec patrí do právomoci švédskych orgánov.
- 18 Regeringsrätten [Najvyšší správný súd (Švédsko)] potvrdil 20. júna 2006 túto právomoc švédskych súdov.
- 19 V deň vyhlásenia rozhodnutia länsrätten i K län švédska polícia požiadala fínsku políciu mesta H, kde obe deti bývali u svojej starej mamy, o spoluprácu s cieľom vykonania tohto rozhodnutia. Táto žiadosť bola podaná na základe zákona 761/1970.
- 20 Rozhodnutím z 8. marca 2005 fínska polícia nariadila vydanie detí A a B švédskym orgánom. Pani C podala proti tomuto rozhodnutiu žalobu na Oulun hallinto-oikeus, ktorý túto žalobu zamietol.
- 21 Pani C teda podala odvolanie na Korkein hallinto-oikeus (Najvyšší správný súd), ktorý prijal záver, že pre rozhodnutie sporu v konaní vo veci samej je potrebný výklad pôsobnosti nariadenia č. 2201/2003.
- 22 Poznemenávajúc, že rozhodnutie týkajúce sa prevzatia a umiestnenia dieťaťa do starostlivosti patrí vo Fínsku do oblasti verejného práva, Korkein hallinto-oikeus sa pýta na zahrnutie takéhoto rozhodnutia pod pojem „občianske veci“, uvádzaný v tomto nariadení. Okrem toho, berúc do úvahy že vo Fínsku si ochrana detí vyžaduje prijatie nie jediného, ale série rozhodnutí, uvedený súd kladie rovnako otázku, či sa predmetné nariadenie týka zároveň prevzatia a umiestnenia detí, alebo výlučne len rozhodnutia o umiestnení.

Za týchto okolností Korkein hallinto-oikeus rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

- „1. a) Uplatní sa nariadenie... č. 2201/2003... na výkon všetkých častí rozhodnutia, o aké ide vo veci samej, ak toto rozhodnutie formou jediného rozhodnutia, prijatého v rámci ústanovení verejného práva o ochrane detí, nariaďuje okamžité prevzatie dieťaťa a jeho umiestnenie mimo vlastnej rodiny do pestúnskej starostlivosti?
 - b) V prípade, ak to tak nie je, je nariadenie [č. 2201/2003] vzhľadom na jeho článok 1 ods. 2 písm. d) uplatniteľné len na časť rozhodnutia, ktoré sa týka umiestnenia mimo vlastnej rodiny do pestúnskej starostlivosti?
 - c) Uplatní sa v poslednom uvedenom prípade nariadenie [č. 2201/2003] na rozhodnutie o umiestnení zahrnuté do rozhodnutia o prevzatí do starostlivosti, hoci samotné rozhodnutie o prevzatí do starostlivosti, s ktorým súvisí rozhodnutie o umiestnení, podlieha právnym predpisom dotknutých členských štátov o vzájomnom uznávaní a vykonateľnosti rozsudkov a správnych rozhodnutí, ktoré predmetné členské štáty harmonizovali v rámci vzájomnej spolupráce?
2. V prípade kladnej odpovede na prvú otázku, písm. a), vzhľadom na skutočnosť, že nariadenie [č. 2201/2003] neuvádza vyššie uvedené harmonizované právne predpisy o uznávaní a vykonateľnosti rozhodnutí o umiestnení, patriace do oblasti verejného práva, ktoré boli harmonizované na podnet Rady severských krajín, a uvádza len dohovor prijatý v oblasti občianskeho práva, je možné napriek tomu uplatniť na prevzatie dieťaťa do starostlivosti vyššie uvedené harmonizované právne predpisy, ktoré sa týkajú priameho uznávania a vykonateľnosti správnych rozhodnutí v rámci spolupráce správnych orgánov?

3. V prípade kladnej odpovede na prvú otázku, písm. a), a zápornej odpovede na druhú otázku, je nariadenie [č. 2201/2003] uplatniteľné z časového hľadiska na vec samú, ak sa zohľadnia jeho články 72 a 64 ods. 2 nariadenia, ako aj vyššie uvedené harmonizované právne predpisy severských krajín upravujúce rozhodnutia o prevzatí, ktoré patria do verejného práva, pokiaľ švédske orgány prijali ich rozhodnutie o okamžitom prevzatí do starostlivosti, ako aj o umiestnení v pestúnskej starostlivosti 23. februára 2005 a toto rozhodnutie bolo predložené na potvrdenie länsrätt 25. februára 2005, ktorý ho potvrdil 3. marca 2005?“

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke, písm. a)

²⁴ Touto otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 1 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003 vykladať v tom zmysle, že sa na jednej strane uplatní na rozhodnutie formou jediného rozhodnutia, ktorým sa nariadilo okamžité prevzatie dieťaťa a jeho umiestnenie mimo vlastnej rodiny do pestúnskej starostlivosti, a na druhej strane, či toto rozhodnutie patrí pod pojem „občianske veci“, v zmysle tohto ustanovenia, hoci bolo prijaté v rámci predpisov verejného práva týkajúcich sa ochrany detí.

²⁵ Čo sa týka rozhodnutia o prevzatí dieťaťa do starostlivosti, treba zistiť, či sa toto rozhodnutie týka rodičovských práv a povinností, a či preto patrí do pôsobnosti nariadenia č. 2201/2003.

- 26 Z tohto pohľadu je potrebné uviesť, že podľa článku 1 ods. 1 písm. b) sa nariadenie č. 2201/2003 uplatní bez ohľadu na povahu súdu v občianskych veciach, ktoré sa vzťahujú na nadobúdanie, výkon, prenesenie, obmedzenie alebo odňatie rodičovských práv a povinností. Navyše podľa článku 2 bodu 1 tohto nariadenia pojem „súd“ označuje všetky orgány v členských štátoch s právomocou vo veciach, ktoré patria do pôsobnosti tohto nariadenia.
- 27 Podľa ustanovení článku 2 bodu 7 tohto istého nariadenia „rodičovské práva a povinnosti“ zahŕňajú všetky práva a povinnosti týkajúce sa osoby alebo majetku dieťaťa, ktoré nadobudla fyzická osoba alebo právnická osoba rozsudkom, zo zákona alebo na základe dohody, ktorá má právne účinky, najmä opatrovnícke právo a právo styku s dieťaťom.
- 28 Prevzatie dieťaťa do starostlivosti nie je výslovne uvedené medzi záležitosťami, ktoré sa podľa článku 1 ods. 2 tohto nariadenia vzťahujú na rodičovské práva a povinnosti.
- 29 Táto okolnosť však nemôže vylúčiť rozhodnutie o prevzatí dieťaťa do starostlivosti z pôsobnosti nariadenia č. 2201/2003.
- 30 Použitie pojmu „najmä“ v článku 1 ods. 2 tohto nariadenia znamená, že vymenovanie uvedené v tomto ustanovení nemá taxatívnu povahu.

- 31 Navyše z piateho odôvodnenia nariadenia č. 2201/2003 vyplýva, že s cieľom zabezpečiť rovnosť pre všetky deti sa toto nariadenie vzťahuje na všetky rozhodnutia o rodičovských právach a povinnostiach vrátane opatrení na ochranu dieťaťa.
- 32 Rozhodnutie o prevzatí dieťaťa do starostlivosti, akým je predmetné rozhodnutie vo veci samej, patrí svojou povahou do rámca vecí verejných, ktorých účelom je slúžiť potrebám ochrany a pomoci maloletým.
- 33 Zo spisu predloženému Súdnemu dvoru ďalej vyplýva, že následkom prevzatia dieťaťa do starostlivosti je vo Fínsku priznanie právomoci určiť miesto jeho pobytu výborom pre sociálne veci tohto členského štátu. Toto opatrenie môže zasahovať do výkonu opatrovníckeho práva, ktoré podľa článku 2 bodu 9 nariadenia č. 2201/2003 zahŕňa práve právo určiť miesto pobytu dieťaťa. Táto právomoc teda zasahuje do rodičovských práv a povinností, keďže podľa článku 1 ods. 2 písm. a) tohto nariadenia sa rodičovské práva a povinnosti môžu týkať, medzi inými, aj opatrovníckeho práva.
- 34 Čo sa týka umiestnenia do starostlivosti, je potrebné uviesť, že podľa článku 1 ods. 2 písm. d) nariadenia č. 2201/2003 sa umiestnenie dieťaťa do pestúnskej starostlivosti alebo do zariadenia starostlivosti o dieťa tiež môže týkať rodičovských práv a povinností.
- 35 Ako to uviedla generálna advokátka v bode 28 svojich návrhov, prevzatie a umiestnenie do starostlivosti sú úzko spojené úkony v tom zmysle, že na jednej strane rozhodnutie o prevzatí nemôže byť prijaté samostatne, ale len ako predbežné opatrenie, a na druhej strane umiestnenie dieťaťa proti vôli rodičov je možné až po prevzatí tohto dieťaťa príslušným orgánom.

36 Za týchto okolností, vylúčením rozhodnutia o prevzatí dieťaťa z pôsobnosti nariadenia č. 2201/2003, by mohla byť ohrozená účinnosť tohto nariadenia v tých členských štátoch, kde si ochrana detí vrátane ich umiestnenia vyžaduje prijatie viacerých rozhodnutí. Navyše vzhľadom na to, že v iných členských štátoch je táto ochrana zabezpečená prostredníctvom jediného rozhodnutia, môže byť tiež spochybnená rovnosť zaobchádzania s deťmi.

37 Pokiaľ ide o nariadenie č. 2201/2003, treba zistiť, či sa uplatní na rozhodnutia o prevzatí a umiestnení dieťaťa do starostlivosti, ktoré patria do verejného práva.

38 Článok 1 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003 uvádza zásadu, podľa ktorej je pôsobnosť tohto nariadenia obmedzená na „občianske veci“, bez bližšieho určenia obsahu alebo dosahu tohto pojmu.

39 Treba pripomenúť, že v rámci dohovoru z 27. septembra 1968 o súdnej právomoci a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 299, 1972, s. 32), zmeneného a doplneného Zmluvou z 9. októbra 1978 o pristúpení Dánskeho kráľovstva, Írska, a Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska (Ú. v. ES L 304, s. 1, a — zmenené znenie — s. 77), Zmluvou z 25. októbra 1982 o pristúpení Helénskej republiky (Ú. v. ES L 388, s. 1), Zmluvou z 26. mája 1989 o pristúpení Španielskeho kráľovstva a Portugalskej republiky (Ú. v. ES L 285, s. 1) a Zmluvou z 29. novembra 1996 o pristúpení Rakúskej republiky, Fínskej republiky a Švédskeho kráľovstva (Ú. v. ES C 15, 1997, s. 1, ďalej len

„Bruselský dohovor“), bol už Súdny dvor vyzvaný na poskytnutie výkladu pojmu „občianske a obchodné veci“, uvedeného v článku 1 prvom odseku, prvej vete tohto dohovoru.

40 Súdny dvor opakovane rozhodol, že na účely zabezpečenia, a to v rámci možností, rovnosti a jednotnosti práv a povinností, ktoré vyplývajú z Bruselského dohovoru pre zmluvné štáty a dotknuté osoby, je potrebné nevykladať podmienky uvedeného ustanovenia ako jednoduchý odkaz na vnútroštátne právo jedného alebo druhého z príslušných štátov. Pojem občianske a obchodné veci sa musí považovať za samostatný pojem, ktorý treba vykladať s odkazom na jednej strane na ciele a systém Bruselského dohovoru a na druhej strane na všeobecné zásady vyplývajúce zo všetkých vnútroštátnych právnych poriadkov (pozri rozsudok z 15. februára 2007, Lechouritou a i., C-292/05, Zb. s. I-1519, bod 29 a tam citovanú judikatúru).

41 Hoci švédka vláda, ako aj žalobkyňa vo veci samej, ostatné členské štáty, ktoré predložili svoje pripomienky, a Komisia Európskych spoločenstiev pripúšťajú, že pojem „občianske a obchodné veci“ v zmysle článku 1 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003 musí byť v práve Spoločenstva rovnako predmetom samostatného výkladu, švédka vláda uvádza, že rozhodnutie o prevzatí a umiestnení dieťaťa do starostlivosti, ktoré vyplýva z výkonu verejnej moci, nepatrí do pôsobnosti tohto nariadenia.

42 Na podporu svojho tvrdenia táto vláda uvádza judikatúru Súdneho dvora, podľa ktorej, hoci niektoré spory medzi verejným orgánom a súkromnoprávnou osobou môžu patriť do pôsobnosti Bruselského dohovoru, je to inak v prípade, ak verejný orgán koná v rámci výkonu verejnej moci (rozsudky z 1. októbra 2002, Henkel, C-167/00, Zb. s. I-8111, body 26 a 30, ako aj z 15. mája 2003, Préservatrice foncière TIARD, C-266/01, Zb. s. I-4867, bod 22).

43 Podľa švédskej vlády by bolo ťažké predstaviť si rozhodnutie, ktoré by zjavnejšie vyplývalo z výkonu verejnej moci ako rozhodnutie o prevzatí dieťaťa do starostlivosti, ktoré za určitých okolností môže zbaviť toto dieťa jeho slobody.

44 Takýto výklad článku 1 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003 nie je možné prijať.

45 Keďže pojem občianske veci sa musí vykladať podľa cieľov nariadenia č. 2201/2003, ak by rozhodnutia o prevzatí a umiestnení dieťaťa do starostlivosti museli byť vylúčené z pôsobnosti tohto nariadenia len z dôvodu, že v niektorých členských štátoch patria do verejného práva, samotný cieľ vzájomného uznávania a výkonu rozsudkov vo veciach rodičovských práv a povinností by bol zjavne ohrozený. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že z ustanovení článku 1 ods. 1 a článku 2 bodu 1 nariadenia č. 2201/2003 vyplýva, že ani organizácia súdnictva členských štátov, ani priznanie právomocí správnym orgánom nemajú vplyv na pôsobnosť tohto nariadenia a na výklad pojmu občianske veci.

46 Preto pojem „občianske veci“ musí byť predmetom samostatného výkladu.

47 Len jednotné uplatnenie nariadenia č. 2201/2003 v členských štátoch, ktoré vyžaduje, aby pôsobnosť tohto nariadenia bola definovaná právom Spoločenstva, a nie vnútroštátnymi právnymi poriadkami, môže zabezpečiť uskutočnenie cieľov sledovaných týmto nariadením, medzi ktorými sa nachádza aj rovnosť zaobchádzania so všetkými dotknutými deťmi.

48 Tento cieľ je podľa piateho odôvodnenia nariadenia č. 2201/2003 zabezpečený len vtedy, keď všetky rozhodnutia o rodičovských právach a povinnostiach patria do pôsobnosti tohto nariadenia.

49 Tieto práva a povinnosti sú v článku 2 bode 7 tohto nariadenia definované široko, v tom zmysle, že zahŕňajú všetky práva a povinnosti týkajúce sa osoby alebo majetku dieťaťa, ktoré nadobudla fyzická osoba alebo právnická osoba rozsudkom, zo zákona alebo na základe dohody, ktorá má právne účinky.

50 Ako to generálna advokátka uviedla v bode 44 svojich návrhov, z tohto pohľadu nie je dôležité, či rodičovské práva a povinnosti boli dotknuté ochranným opatrením štátu, alebo rozhodnutím prijatým na základe podnetu jedného alebo viacerých nositeľov opatrovníckeho práva.

51 Pojem „občianske veci“ musí byť teda vykladaný v tom zmysle, že môže zahŕňať aj opatrenia, ktoré z pohľadu niektorého členského štátu patria do verejného práva.

52 Tento výklad je ďalej potvrdený desiatym odôvodnením nariadenia č. 2201/2003, podľa ktorého sa toto nariadenie nemá vzťahovať na „verejné opatrenia všeobecnej povahy [všeobecné opatrenia verejného práva v oblasti — *neoficiálny preklad*] vzdelávania alebo zdravia“. Toto vylúčenie potvrdzuje, že zákonodarca Spoločenstva nezamýšľal vylúčiť všetky opatrenia patriace do verejného práva z pôsobnosti tohto nariadenia.

53 Vo svetle predchádzajúcich úvah je potrebné na prvú otázku písm. a) odpovedať, že článok 1 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003 sa má vykladať v tom zmysle, že pod pojem „občianske veci“ v zmysle tohto ustanovenia patrí rozhodnutie prijaté formou jediného rozhodnutia v rámci predpisov verejného práva týkajúcich sa ochrany detí, ktorým sa nariaďuje okamžité prevzatie dieťaťa a jeho umiestnenie mimo vlastnej rodiny do pestúnskej starostlivosti.

O prvej otázke, písm. b) a c)

54 Tieto otázky boli položené vnútroštátnym súdom len pre prípad, že by Súdny dvor vo svojej odpovedi na prvú otázku písm. a) poskytol výklad pojmu „občianske veci“ podľa článku 1 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003 v tom zmysle, že sa nevzťahuje na rozhodnutie prijaté formou jediného rozhodnutia, v rámci ochrany detí patriacej do verejného práva, ktorým sa nariaďuje okamžité prevzatie dieťaťa a jeho umiestnenie mimo vlastnej rodiny do pestúnskej starostlivosti.

55 Vzhľadom na odpoveď na prvú otázku písm. a), nie je potrebné odpovedať na prvú otázku písm. b) a c).

O druhej otázke

56 Touto otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či nariadenie č. 2201/2003 má byť vykladané v tom zmysle, že harmonizované vnútroštátne právne predpisy o uznávaní

a výkone správnych rozhodnutí o prevzatí a umiestnení osôb do starostlivosti, prijaté v rámci spolupráce medzi severskými štátmi, sa môžu uplatniť na rozhodnutie o prevzatí dieťaťa do starostlivosti, ktoré patrí do pôsobnosti tohto nariadenia, keď to toto nariadenie neupravuje.

- 57 Z tohto pohľadu je potrebné pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry vnútroštátny súd, ktorý má v rámci svojej právomoci uplatniť právne predpisy Spoločenstva, je povinný zabezpečiť plný účinok týchto predpisov, pričom v prípade potreby z vlastnej iniciatívy neuplatní akékoľvek odporujúce ustanovenie vnútroštátneho práva (pozri najmä rozsudky z 9. marca 1978, Simmenthal, 106/77, Zb. s. 629, body 21 až 24; z 19. júna 1990, Factortame a i., C-213/89, Zb. s. I-2433, body 19 až 21, a z 18. júla 2007 Lucchini, C-119/05, Zb. s. I-6199, bod 61).
- 58 Podľa svojho článku 59 ods. 1 nariadenie č. 2201/2003 nahrádza v členských štátoch dohovy uzavreté medzi týmito členskými štátmi a upravujúce otázky, na ktoré sa vzťahuje toto nariadenie.
- 59 Podľa ustanovení článku 59 ods. 2 písm. a) tohto nariadenia „Fínsko a Švédsko môžu vyhlásiť, že Dohovor zo 6. februára 1931 medzi Dánskom, Fínskom, Islandom, Nórskom a Švédskom, obsahujúci ustanovenia medzinárodného práva súkromného o manželstve, osvojení a poručníctve, spolu s jeho záverečným protokolom sa uplatňujú v celom rozsahu alebo čiastočne v ich vzájomných vzťahoch namiesto tohto nariadenia“.
- 60 Ide o jedinú výnimku z pravidla uvedeného v bode 58 tohto rozsudku. Táto výnimka sa vykladá reštriktívne.

- 61 Spolupráca medzi severskými štátmi v oblasti uznávania a vykonateľnosti správnych rozhodnutí o prevzatí do starostlivosti a umiestnení osôb sa nenachádza medzi výnimkami, ktoré sú taxatívne vymenované v nariadení č. 2201/2003.
- 62 Harmonizovaná vnútroštátna právna úprava, akou je zákon č. 761/1970, sa teda neuplatní na rozhodnutie o prevzatí a umiestnení dieťaťa do starostlivosti, ktoré patrí do pôsobnosti nariadenia č. 2201/2003.
- 63 Tento záver nie je vyvrátený Spoločným vyhlásením o severskej spolupráci č. 28.
- 64 Podľa tohto vyhlásenia sa členské štáty Únie, ktoré sú členmi severskej spolupráce, zaviazali pokračovať v tejto spolupráci v súlade s právom Spoločenstva.
- 65 Z uvedeného vyplýva, že táto spolupráca musí dodržiavať zásady právneho poriadku Spoločenstva.
- 66 Na druhú otázku je teda potrebné odpovedať, že nariadenie č. 2201/2003 sa má vykladať v tom zmysle, že harmonizované vnútroštátne právne predpisy o uznávaní a výkone správnych rozhodnutí o prevzatí a umiestnení osôb do starostlivosti, prijaté v rámci spolupráce severských štátov, nie je možné uplatniť na rozhodnutie o prevzatí dieťaťa do starostlivosti, ktoré patrí do pôsobnosti tohto nariadenia.

O tretej otázke

- 67 Touto otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa nariadenie č. 2201/2003 má vykladať v tom zmysle, že je uplatniteľné z časového hľadiska v takom konaní, akým je konanie vo veci samej.
- 68 Z ustanovení článkov 64 ods. 1 a 72 nariadenia č. 2201/2003 vyplýva, že je uplatniteľné len na konania začaté, písomnosti úradne vyhotovené alebo zaregistrované ako verejné listiny a na dohody uzatvorené účastníkmi po 1. marci 2005.
- 69 Ďalej článok 64 ods. 2 tohto nariadenia uvádza, že „rozsudky vydané po dni začatia uplatňovania tohto nariadenia v konaniach, ktoré sa začali pred týmto dňom, ale po dni nadobudnutia účinnosti nariadenia... č. 1347/2000, sa uznávajú a vykonávajú podľa ustanovení kapitoly III tohto nariadenia, ak sa právomoc založila na kritériách, ktoré sú v súlade s kritériami upravenými v kapitole II, alebo v nariadení... č. 1347/2000, alebo v dohovore platnom medzi členským štátom pôvodu a dožadným členským štátom v čase začatia konania“.
- 70 Nariadenie č. 2201/2003 je uplatniteľné v takom konaní, akým je konanie vo veci samej, len v prípade že sú splnené tri kumulatívne podmienky uvedené v predchádzajúcom bode tohto rozsudku.
- 71 Čo sa týka prvej z týchto podmienok, je potrebné konštatovať, že podľa vnútroštátneho súdu, ktorý ako jediný má právomoc posúdiť skutkové okolnosti konania vo veci samej, je takýmto rozhodnutím, ktorého vykonanie je spochybnené, rozhodnutie länsrätten i K län z 3. marca 2005. Bolo teda vydané po dni nadobudnutia účinnosti nariadenia č. 2201/2003.

- 72 Čo sa týka druhej uvedenej podmienky, z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že konanie o prevzatí detí A a B do starostlivosti bolo začaté „na jeseň 2004“, a teda pred vstupom nariadenia č. 2201/2003 do platnosti, ale po nadobudnutí účinnosti nariadenia č. 1347/2000, k čomu došlo, tak ako to článok 46 tohto nariadenia uvádza, 1. marca 2001. Vnútroštátnemu súdu prináleží preveriť, či ide skutočne o tento prípad.
- 73 Pokiaľ ide o tretiu podmienku uvedenú v bode 69 tohto rozsudku, treba uviesť nasledujúce úvahy.
- 74 Podľa článku 8 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003 majú súdy členského štátu právomoc vo veciach rodičovských práv a povinností k dieťaťu, ktoré má obvyklý pobyt v tomto členskom štáte v čase začatia konania.
- 75 Rozhodnutím z 20. júna 2006 Regeringsrätten potvrdil na základe vnútroštátneho práva právomoc švédskych súdov v konaní. Tento súd sa domnieval, že v čase, keď výbor pre sociálne veci začal preskúmavanie rodinnej situácie detí A a B, tie mali pobyt vo Švédsku, v územnom obvode länsrätten i K län.
- 76 Z uvedeného vyplýva, že v zmysle článku 64 ods. 2 nariadenia č. 2201/2003 kritériá príslušnosti uplatňované na základe vnútroštátneho práva sú v súlade s kritériami uvedenými týmto nariadením. Z toho vyplýva, že tretia uvedená podmienka je splnená.

- 77 Vzhľadom na uvedené na tretiu otázku treba odpovedať, že okrem posúdenia skutkových okolností, na čo má ako jediný právomoc vnútroštátny súd, sa nariadenie č. 2201/2003 má vykladať v tom zmysle, že je z časového hľadiska uplatniteľné v takom konaní, ako je konanie vo veci samej.

O trovách

- 78 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (veľká komora) rozhodol takto:

1. Článok 1 ods. 1 nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000, zmeneného a doplneného nariadením Rady (ES) č. 2116/2004 z 2. decembra 2004, sa má vykladať v tom zmysle, že pod pojem „občianske veci“ v zmysle tohto ustanovenia patrí rozhodnutie prijaté formou jediného rozhodnutia v rámci predpisov verejného práva týkajúcich sa ochrany detí, ktorým sa nariaďuje okamžité prevzatie dieťaťa a jeho umiestnenie mimo vlastnej rodiny do pestúnskej starostlivosti.

- 2. Nariadenie č. 2201/2003, zmenené a doplnené nariadením Rady č. 2116/2004, sa má vykladať v tom zmysle, že harmonizované vnútroštátne právne predpisy o uznávaní a výkone správnych rozhodnutí o prevzatí a umiestnení osôb do starostlivosti, prijaté v rámci spolupráce severských štátov, nie je možné uplatniť na rozhodnutie o prevzatí dieťaťa do starostlivosti, ktoré patrí do pôsobnosti tohto nariadenia.**

- 3. Okrem posúdenia skutkových okolností, na čo má ako jediný právomoc vnútroštátny súd, sa nariadenie č. 2201/2003, zmenené a doplnené nariadením Rady č. 2116/2004, má vykladať v tom zmysle, že je z časového hľadiska uplatniteľné v takom konaní, ako je konanie vo veci samej.**

Podpisy